

Motion till riksdagen 2025/26:4070

av Anna Lasses och Kerstin Lundgren (båda C)

med anledning av skr. 2025/26:226 Riksrevisionens rapport om Sidas arbete med det humanitära biståndet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör åtgärda problemen med bristande långsiktighet till följd av svag koppling mellan utvecklingsbiståndet och det humanitära biståndet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bättre nyttja ambassaderna i biståndsarbetet och åtgärda problematiken till följd av nedlagda ambassader och brist på personal på plats och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionens rapport stämmer till stor del överens med den kritik som Centerpartiet har framfört – särskilt med avseende på bristen på långsiktighet och bristen på att dra nytta av andra delar av Sidas verksamhet. Här menar vi att regeringen bör åtgärda problemen med bristande långsiktighet till följd av svag koppling mellan utvecklingsbiståndet och det humanitära biståndet på grund av omriktningen av framför allt utvecklingsstöd.

Riksrevisionen iakttar också den förekommande problematiken med att nyttja ambassaderna på ett bra sätt i biståndsarbetet. Granskningen omfattar Sidas arbete, men enligt vår mening kan de problem som uppmärksammas inte enbart skyllas på myndigheten utan beror i hög utsträckning på den politiska styrningen av Sida. Problemen med brister i regeringens styrning understryks av att ovan nämnda punkter endast svepande problematiseras i regeringens skrivelse.

Stängningen av ambassader i flera av de kontexter dit det humanitära biståndet går, och där bistånd generellt behövs, är en del av problemen. Detta gör också att Sidas

arbete försvåras, inte minst om man har som ambition att en större del av det humanitära biståndet ska gå till lokala aktörer. Då blir bristande lokal närvaro naturligtvis gränssättande för den svenska biståndsverksamhetsverksamhetens förmåga och möjlighet att bygga lokala kontakter och nätverk.

Riksrevisionen lyfter i sin rapport också vikten av att dra nytta av Sidas olika delar, att biståndet, såväl när det gäller utveckling som humanitära frågor, måste hänga ihop. I dag är riktningen snarare den motsatta, då utvecklingsbiståndet riktas mot kontexter som är enklare att vara i (dvs. ej kris, bättre strukturer). Om vi i stället riktade även det långsiktiga biståndet till de svårare kontexterna så går det att samverka mellan det akuta och långsiktiga biståndet (nexus).

Med anledning av att Riksrevisionen lyfter att det ibland är svårt att följa beslut menar vi att det finns skäl att uppmärksamma UNRWA, vars insatser uppenbart behövs. Trots detta har myndighetsledningen efter politisk påtryckning gått in och ändrat beslut som personal har fattat utifrån uppställda kriterier. Detta gör givetvis besluten svårare att förstå och förutsäga och skapar i förlängningen osäkerheter. Biståndet, inklusive det humanitära biståndet, via UNRWA behöver återupptas.

Vi vill i sammanhanget också påpeka problemet med att direktiv och riktlinjer ändrats ett stort antal gånger under kort tid, vilket torde påverka möjligheten att fatta långsiktiga beslut. Detta är enligt vår uppfattning något som försvårar för Sida som helhet att bedriva sin verksamhet. Riksrevisionen har måhända gjort bedömningen att detta inte i första hand påverkar det humanitära biståndet, men eftersom det påverkar myndigheten som helhet är det trots allt relevant att lyfta. Vi menar därutöver att det hade funnits skäl att notera konsekvenserna av att en så stor del av stödet nu går till Ukraina och hur det påverkar möjligheterna för arbetet med resten av det humanitära biståndet. I detta avseende vidhåller Centerpartiet att stödet till Ukraina i oförminskad styrka bör särskiljas från det övriga biståndet genom en särskild Ukrainafond – detta för att Sverige ska kunna fortsätta prioritera ett starkt stöd till Ukraina samtidigt som vi har en fortsatt verkningsfull biståndspolitik i övrigt.

Anna Lasses (C)

Kerstin Lundgren (C)